

Dikke hakken ...

Klauwproblemen, dikke voorknieën en hakbeschadigingen worden vaak samen gezien met nek- of schoftbulten. Het comfort in de ligbox is belangrijk, maar ook conditie en het rantsoen.

JOCHEM JAN BLEECKE, dierenarts bij DAP Olst-Wijhe

Een dikke hak ontstaat door een beschadiging van de huid rond de hak, met name door het schuren bij het opstaan en het gaan liggen. De boxbedekking en boxgrootte spelen hierin een belangrijke rol. Via deze beschadiging kunnen bacteriën de huid passeren en een ontsteking geven, meestal met een abces tot gevolg. Soms is een dikke hak alleen maar gevuld met vocht. Dieren met een ontstoken hak hebben pijn, moeite met lopen en soms koorts. Het komt zelfs voor dat een ontsteking 'uitzaait' en ontstekingen in de longen of op de hartkleppen veroorzaakt. De economische waarde van koeien met deze verschijnselen is vaak nihil.

Een koe met een dikke hak zal door de pijn minder snel gaan staan en dus minder snel naar het voerhek en de drinkbak lopen. Het dier neemt minder voer op en gaat dus

achteruit in conditie, waardoor de productie daalt. De koe komt zo in een negatieve spiraal terecht.

Ligboxafmeting en boxbedekking

Wanneer de boxafmetingen te klein zijn, schuren dieren onnodig veel met hun hakken langs de achterrand van de box en over de bodem wanneer ze willen opstaan. De boxbedekking zelf moet veerkrachtig zijn en goed schoon te maken. Een koematras of diepstrooiselbox zijn goede manieren om een koe te huisvesten. Een dun laagje zaagsel op een betonnen bodem is dat zeker niet! Het is gebleken dat een lage conditiescore meer kans geeft op het ontstaan van dikke hakken. Onderliggende aandoeningen die leiden tot een vermindering van de conditie (leververvetting, BVD, IBR of klauwproblemen) kunnen dus debet zijn aan het ontstaan van een dikke hak. Ook het rantsoen

speelt een rol. Er kunnen meer dikke hakken ontstaan wanneer er te weinig calcium in het rantsoen zit ten opzichte van het aantal kilo's melk dat een dier produceert.

Daarnaast kan een slechte klauwgezondheid een rol spelen in het ontstaan van dikke hakken. Door pijnlijke klauwen of een slechte roostervloer worden koeien bang om te lopen of juist om te gaan liggen en dus worden ze stijf. Het gevolg is een lagere voeropname, wat de conditie en productie niet ten goede komt. Een dikke hak heeft een kans om te genezen wanneer er geen irritatie meer plaatsvindt van de ontstoken hak. Huisvest deze koeien dan ook in een strohok of een zandbak. Behandel de dieren, wanneer dat nodig is, met een antibioticum en een ontstekingsremmer/pijnstiller. §

BRON: GD DEVENTER VEEKIJKER, GD DEVENTER VEEKOMPAS, WWW.WUR.NL

Wat te doen?

Laat een koe niet te lang doorlopen met een dikke hak. Hoe langer u wacht met behandelen, hoe moeilijker de ontsteking te genezen is. Loop met uw dierenarts systematisch alle mogelijkheden na:

- Hoe is de klauwgezondheid?
- Zijn de boxafmetingen nog passend voor de koeien in de stal?
- Is de boxbedekking van goede kwaliteit?
- Klopt het rantsoen en de conditie van de dieren?

Koeien beschadigen hun hak gemakkelijk bij het opstaan in een wat krappe ligbox.